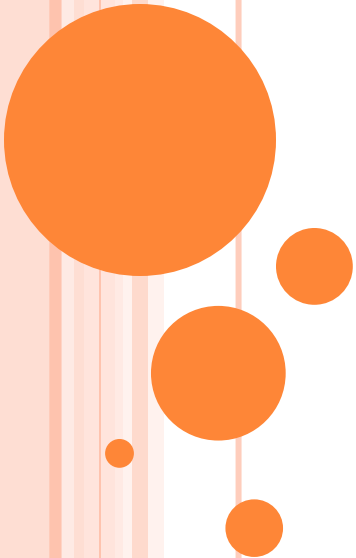

EUROOPAN UNIONIN TOISESSA JÄSENVALTIOSSA SYNTYNEIDEN SAIRAAHOITOKUSTANNUSTEN KORVAAMINEN

**OTM, lakimies
Anna-Kaisa Tuovinen
28.9.2011**

ESITYKSEN RAKENNE

1. EU:n sosiaali- ja terveyssektorin kehityksestä
2. Tärkeimmät oikeustapaukset
3. Yleistä potilaiden liikkuvuusdirektiivistä
4. Rajatylittävän terveydenhuollon kustannusten korvaaminen (7 art.)
5. Potilaalle korvattavat kustannukset
6. Vastuu rajatylittävän terveydenhuollon kustannuksista

1. EU:N SOSIAALI- JA TERVEYSSEKTORIN KEHITYKSESTÄ

- jäsenvaltioilla hyvin erilaiset sosiaaliturvajärjestelmät
  - päädyttiin sosiaaliturvajärjestelmien koordinointiin harmonisoinnin sijaan
- Lissabonin strategialla sosiaalipolitiikka valjastettiin talouskasvun ja sisämarkkinoiden ajuriksi
- nk. palveludirektiivi 1. yritys terveyspalveluiden tuomiseksi sisämarkkinasääntelyn piiriin
- Lissabonin sopimuksella parannettiin sosiaalipolitiikan merkitystä unionissa

2. TÄRKEIMMÄT OIKEUSTAPAUKSET

- Decker (C-120/95) ja Kohll (C-158/96)
  - sosiaaliturvajärjestelmät osa sisämarkkinoita
- Vanbraekel (C-368/98), Geraet-Smits ja Peerbooms (C-157/99) sekä Müller-Fauré ja van Riet (C-385/99)
  - sairaalahoidon kustannusten korvaaminen
- Leichtle (C-8/02) ja Herrera (C-466/04)
  - liitännäiskustannusten korvattavuus
- Watts (C-372/04)
  - julkinen terveydenhuoltojärjestelmä

3. YLEISTÄ POTILAIKEN LIKKUVUUSDIREKTIIVISTÄ

- sääntelytarve EUT:n linjaaman oikeuskäytännön synnyttämä
- hyödyt mm.: oikeustilan selkeyttäminen, potilaiden valinnanvapauden lisääntyminen, erikoisosaamisen liikkuvuus, hoitajajonojen purkaminen, kilpailun lisääntyminen, terveysturismi
- haitat mm.: palveluiden vapaan liikkuvuuden ensisijaisuus, erituloiset eri asemassa, potilaista kuluttajia, terveysturismi, ylikuormitus, hoidon saatavuus ja laatuerot, oikeusjutut
- EU:n toimivalta asiassa kyseenalaistettu

4. RAJATYLITTÄVÄN TERVEYDENHUOLLON KUSTANNUSTEN KORVAAMINEN POTILAALLE

- toisessa jäsenvaltiossa syntyneiden terveydenhuollon kustannusten korvaaminen varmistettava
- vain ne etuudet, joista säädetään vakuutusjäsenvaltion (yl.potilaan asuinjäsenvaltio) lainsäädännössä
- potilaan oikeus korvaukseen on riippumaton siitä, missä terveydenhuolto tarjotaan
- korvaus enintään siihen määrään, johon potilas olisi ollut oikeutettu vakuutusjäsenvaltiossa saamastaan hoidosta
- kokonaiskustannusten korvaaminen mahdollista
- matka- ja majoituskustannusten korvaaminen kansallisen lainsäädännön mukaisesti

5. POTILAALLE KORVATTAVAT KUSTANNUKSET (NYKYTILA)

- Korvaustason nykytila
  - Sosiaaliturvan koordinaatioasetuksen 883/2004 mukaisella ennakkoluvalla
    - 20 artiklan nojalla potilas saa hoitoa toisessa jäsenvaltiossa samoilla ehdoilla ja maksuilla kuin kyseisessä jäsenvaltiossa vakuutettu henkilö
    - Potilaan itsensä maksettavaksi jää mahdollinen toisessa jäsenvaltiossa perittävä asiakasmaksu.
    - Hoitoon erottamattomasti liittyvät matka- ja oleskelukustannukset korvattava sekä potilaan että hänen saattajansa osalta
  - TervHL 56 §:n mukaisella ennakkoluvalla
    - Ennakkolupa myönnetään ja ulkomailla annetun hoidon kustannukset korvataan, jos hoitoa ei voida antaa Suomessa hoitotakuun mukaisissa enimmäisajoissa
    - Potilaalle ei saisi syntyä enempää kustannuksia, kuin jos hoito olisi annettu Suomessa

POTILAALLE KORVATTAVAT KUSTANNUKSET (NYKYTILA)

- Hoito saatu ilman ennakkolupaa
  - SV-korvaus sairauden hoidosta aiheutuneista tutkimuksen ja hoidon kustannuksista
  - Kustannukset korvataan enintään siihen määrään saakka, joka olisi korvattu, jos hoitoa olisi annettu Suomessa
  - Korvauksista vähennetään mahdolliset ulkomailla maksetut korvaukset
  - Matka-, asumis- ja muita kustannuksia ei korvata

POTILAALLE KORVATTAVAT KUSTANNUKSET (IMPLEMENTOINNIN JÄLKEEN)

- Korvaustaso direktiivin implementoinnin jälkeen
  - Asetuksen 883/2004 mukaisella ennakkoluvalla saadun hoidon kustannukset
    - Ensisijaisena vaihtoehtona
  - Potilaiden liikkuvuusdirektiivin mukainen ennakkolupa
    - voidaan edellyttää lähinnä sairaalahoitoon
    - vakuutusjäsenvaltiolla oikeus määrittää:
      - minkä terveydenhuollon kustannuksista vakuutettu on oikeutettu saamaan korvauksia
      - mikä on korvausten taso
      - merkitystä sillä, millä edellytyksillä julkinen terveydenhuoltojärjestelmä tarjoaa palveluita oman sairaalaverkostonsa piirissä; ei sillä, miten järjestelmä korvaa yksityisen terveydenhuollon käyttämisestä aiheutuneita kuluja (C-372/04, Watts)
    - Matka-, majoitus- ja muut liitännäiskustannukset korvataan, kuten vakuutusjäsenvaltiossa

POTILAALLE KORVATTAVAT KUSTANNUKSET (IMPLEMENTOINNIN JÄLKEEN)

- Ilman ennakkolupaa saadun hoidon kustannukset
  - Sovelletaan potilaiden liikkuvuusdirektiivin säännöksiä
  - Lähtökohtaisesti kyse muusta kuin sairaalahoidosta, jonka korvattavuuden edellytykseksi voidaan asettaa ennakkolupa
  - Jos ennakkolupa evätty potilaalta myöhemmin perusteettomaksi katsottavasta syystä, tulisi noudattaa asetuksen 883/2004 määräyksiä
    - Lupa myönnettäisiin tällöin jälkikäteen ja korvaukset maksettaisiin täysimääräisinä
    - Tällöin direktiivin artikloita rajatylittävän terveydenhuollon kustannusten korvaamisesta ei sovellettaisi
  - Tämä on hankalasti sovitettavissa Suomen terveydenhuoltojärjestelmään
    - Julkisella sektorilla asiakasmaksut
    - Yksityissektorilla SV-korvaus

6. VASTUU RAJATYLIITTÄVÄN TERVEYDENHUOLLON KUSTANNUKSISTA

○ Nykytila

- Hoito ulkomailla ennakkoluvalla (883/2004)
  - Potilaan kotikunta /SHP: hoitokustannukset
  - Kela: matka- ja oleskelukustannukset
  - Potilas: ulkomailla perittävä asiakasmaksu
- Hoito ulkomailla ennakkoluvalla (TervHL 56 §)
  - Potilas: kotikunnassa perittävä asiakasmaksu
  - Potilaan kotikunta/SHP: muut kustannukset
- Hoito ulkomailla ilman ennakkolupaa
  - Kela: SV-korvaus (kuten hoidosta Suomessa yksityissektorilla)
  - Potilas: SV-korvauksen ylittävä osuus, matka- ja oleskelukustannukset, muut mahd.kustannukset

VASTUU RAJATYLITTÄVÄN TERVEYDENHUOLLON KUSTANNUKSISTA

- Direktiivin tultua implementoiduksi
  - Hoito ulkomailla ennakkoluvalla
    - Ensisijaisena asetuksen 883/2004 mukainen ennakkolupa
      - Potilaan kotikunta /SHP: hoitokustannukset
      - Kela: matka- ja oleskelukustannukset
      - Potilas: ulkomailla perittävä asiakasmaksu
    - Potilaiden liikkuvuusdirektiivin mukaisella ennakkoluvalla
      - Voidaan edellyttää lähinnä sairaalahoitoon
  - Hoito ulkomailla ilman ennakkolupaa
    - Potilaan kotikunta/SHP: vastuu olisi perusteltua
    - Kela: matka- ja oleskelukustannukset
    - Potilas: kotikunnassa perittävä asiakasmaksu + ylim. kustannukset

- Kiitos mahdollisille kuuntelijoille!

